

**AUTORSKI PROGRAM DZIAŁANIA
POWIATOWEJ I MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI
PUBLICZNEJ W OLKUSZU
NA LATA 2026–2029**

opracowany przez:

Beatę Szandor

Jestem absolwentką Bibliotekoznawstwa i Informatyki naukowo-technicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od 29 lat jestem związana zawodowo z olkuską Biblioteką. Przez prawie 30 lat pracy w PiMBP w Olkuszu, zdobyłam doświadczenie pracując w różnych działach oraz na różnych stanowiskach. Pracowałam w Dziale Gromadzenia i Opracowania Zbiorów w filii bibliotecznej, pełniłam funkcję instruktora powiatowego oraz przez prawie rok pełniłam obowiązki dyrektora PiMBP w Olkuszu.

Jestem współautorką „Monografii Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olkuszu 1917-2007”, wydanej z okazji 90-lecia olkuskiej Biblioteki.

I. WPROWADZENIE

Biblioteka publiczna jest jedną z najważniejszych instytucji lokalnego życia społecznego. Jej znaczenie nie ogranicza się już wyłącznie do udostępniania książek. Współczesna biblioteka to miejsce spotkania, edukacji, integracji, rozwijania kompetencji, kontaktu z kulturą i nowoczesnymi technologiami, a także przestrzeń budowania więzi z miejscem, w którym żyjemy.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu ma szczególną rolę – jest jednocześnie biblioteką miejską i powiatową oraz ważnym centrum kultury i edukacji mieszkańców. Jej działalność obejmuje Bibliotekę Główną oraz sieć siedmiu filii.

Lata 2026–2029 powinny być dla olkuskiej Biblioteki okresem stabilizacji, modernizacji i nowego otwarcia.

Szczególne znaczenie będzie miał proces związany z rewitalizacją Biblioteki Główniej. Zamknięcie budynku przy ul. F. Nullo 29b jest jednocześnie wyzwaniem organizacyjnym, ale także szansą na stworzenie nowoczesnej, dostępnej i przyjaznej przestrzeni bibliotecznej odpowiadającej potrzebom mieszkańców XXI wieku.

Dlatego przedstawiony plan opiera się na hasle:

BIBLIOTEKA BLISKO LUDZI – NOWOCZESNA, OTWARTA, LOKALNA

Chcę, aby PiMBP w Olkuszu była miejscem, do którego mieszkańcy przychodzą nie tylko po książkę, ale również po wiedzę, inspirację, kontakt z drugim człowiekiem i możliwość aktywnego uczestniczenia w życiu swojej społeczności.

II. WIZJA BIBLIOTEKI W 2029 ROKU

W 2029 roku Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu powinna być:

- nowoczesną biblioteką, wykorzystującą technologie cyfrowe i nowe formy dostępu do wiedzy;
- biblioteką bliską mieszkańcom, reagującą na ich rzeczywiste potrzeby;
- centrum czytelnictwa i kultury lokalnej;
- miejscem integracji pokoleń;
- przestrzenią przyjazną dzieciom, młodzieży, seniorom i osobom ze szczególnymi potrzebami;
- ważnym partnerem szkół, organizacji społecznych, instytucji kultury i samorządu;
- biblioteką promującą Olkusz i dziedzictwo Ziemi Olkuskiej;
- dobrym i nowoczesnym miejscem pracy dla bibliotekarzy;
- instytucją skutecznie pozyskującą środki zewnętrzne;
- biblioteką, która zna swoich użytkowników i mierzy efekty swojej działalności.

Chcę rozwijać to, co w olkuskiej Bibliotece jest wartościowe, jednocześnie wprowadzać nowe rozwiązania i konsekwentnie odpowiadać na zmieniające się potrzeby mieszkańców.

III. MISJA

„Czytamy. Poznajemy. Łączymy ludzi.”

Misją PiMBP w Olkuszu będzie zapewnienie mieszkańcom równego i bezpłatnego dostępu do książki, wiedzy, informacji, kultury i nowoczesnych technologii, przy jednoczesnym wzmacnianiu lokalnej tożsamości i aktywności społecznej.

Biblioteka powinna być miejscem otwartym dla każdego – niezależnie od wieku, sytuacji życiowej, sprawności czy poziomu kompetencji cyfrowych.

Chcę budować bibliotekę, która nie czeka wyłącznie na użytkownika, ale aktywnie wychodzi do mieszkańców.

IV. GŁÓWNE PRIORYTETY NA LATA 2026–2029

Plan działania opieram na ośmiu wzajemnie uzupełniających się priorytetach:

- Nowa Biblioteka Główna i nowoczesna przestrzeń dla mieszkańców
- Czytelnictwo i atrakcyjna oferta biblioteczna
- Biblioteka dla dzieci i młodzieży
- Biblioteka dla seniorów i integracja międzypokoleniowa
- Cyfrowa transformacja i nowoczesne usługi
- Olkusz – pamięć, historia i tożsamość lokalna
- Partnerstwa i aktywność społeczna
- Silny, kompetentny i współpracujący zespół

V. PRIORYTET 1 – NOWA BIBLIOTEKA GŁÓWNA

Rewitalizacja Biblioteki Głównej powinna stać się impulsem do stworzenia nowej jakości usług bibliotecznych.

Najważniejsze działania:

- aktywny udział Biblioteki w procesie projektowania zrewitalizowanych przestrzeni;
- stworzenie funkcjonalnych, elastycznych i wielofunkcyjnych przestrzeni;
- zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób ze szczególnymi potrzebami;
- stworzenie atrakcyjnej strefy dla dzieci;
- stworzenie przestrzeni dla młodzieży;
- stworzenie nowoczesnej strefy gamingowej z kabiną gamingową;
- nowe otwarcie Mediateki;
- stworzenie sali integracji sensorycznej z bezpośrednim wyjściem do ogrodu sensorycznego
- stworzenie ogólnodostępnej strefy sensoryczno-edukacyjno-relaksacyjnej z ogrodem sensorycznym i strefą wypoczynkową
- stworzenie wielofunkcyjnej Sali konferencyjno-edukacyjno-wykładowej - miejsca do spotkań autorskich, debat, warsztatów i wydarzeń;
- rozwój przestrzeni do pracy grupowej;
- wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technologicznych;
- poprawa oznakowania i komunikacji wewnątrz budynku.

„Otwarcie na nowo”

Ponowne uruchomienie Biblioteki Głównej powinno być nie tylko administracyjnym zakończeniem remontu, ale ważnym wydarzeniem społecznym.

Planowane jest przygotowanie programu:

„Biblioteka otwiera się na nowo” obejmującego m.in. spotkania z autorami, wystawy, warsztaty, wydarzenia dla dzieci i młodzieży, prezentację nowych usług oraz działania promujące bibliotekę.

VI. PRIORYTET 2 – CZYTELNICTWO PRZED WSZYSTKIM

Podstawową funkcją biblioteki pozostanie książka i czytelnik.

PiMBP powinna konsekwentnie oferować atrakcyjną i aktualną ofertę wydawniczą, uwzględniając zarówno klasykę, jak i najnowsze publikacje.

Działania:

- analiza potrzeb czytelniczych;
- rozwój zbiorów zgodnie z zainteresowaniami mieszkańców;
- większe wykorzystanie danych dotyczących wypożyczeń przy planowaniu zakupów;

- rozwój audiobooków, e-booków i innych cyfrowych form dostępu do treści;
- promocja nowości wydawniczych;
- rekomendacje bibliotekarzy;
- półki tematyczne i ekspozycje;
- akcje czytelnicze kierowane do konkretnych grup odbiorców.

Istotne będzie także dalsze rozwijanie dostępu do zasobów cyfrowych.

VII. PRIORYTET 3 – DZIECI I MŁODZIEŻ

Chcę, aby dziecko odwiedzające Bibliotekę po raz pierwszy miało poczucie, że jest to jego miejsce.

„Biblioteka od najmłodszych lat” to projekt w ramach którego zostaną podjęte nowe działania realizowane w różnych strefach Biblioteki:

- „Bajkonautyka”;
- „Zmysłoteka Małego Odkrywcy”;
- „Akademia Młodych Umysłów”.

Biblioteka będzie również rozwijać projekty realizowane do tej pory:

- zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym;
- Bajkowe Soboty;
- zajęcia biblioterapeutyczne;
- spotkania z autorami książek dziecięcych;
- warsztaty kreatywne;
- zajęcia rozwijające kompetencje cyfrowe;
- nauka poprzez zabawę;
- programy wakacyjne i feryjne;
- współpraca z przedszkolami i szkołami.

Program dla młodzieży „Biblioteka 2.0”

Młodzieży należy zaproponować ofertę, która nie będzie wyłącznie „lekcją biblioteczną”.

Zostanie utworzona nowa przestrzeń przeznaczona dla młodzieży. W nowoutworzonej strefie znajdą się książki z serii Young Adult, miejsce do odpoczynku oraz spotkań.

Młodzież otrzyma możliwość udziału w nowych projektach:

- „Scroll & Create”;
- „SLOWteen”;
- „Przyszłość w Twoich Rękach”

Będą również kontynuowane zajęcia oraz warsztaty:

- Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Książki;

- warsztaty medialne;
- warsztaty kreatywnego pisanie;
- spotkania dotyczące edukacji i wyboru drogi zawodowej;
- zajęcia z kompetencji cyfrowych i AI;
- gry planszowe i wydarzenia gamingowe;
- konkursy literackie i artystyczne;
- wolontariat młodzieżowy.

Biblioteka może być dla młodego człowieka miejscem, w którym nie tylko zdobywa wiedzę, ale także odkrywa własne zainteresowania i rozwija talenty.

VIII. PRIORYTET 4 – SENIORZY I INTEGRACJA POKOLEŃ

Jednym z kierunków rozwoju Biblioteki powinno być przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu.

Dla dorosłych czytelników zostaną uruchomione nowe projekty:

- „Aktywni Cyfrowo”;
- „Czuję, więc jestem”;
- „Nowoczesna Przestrzeń Rozwoju”.

Będą również kontynuowane działania, które cieszyły się do tej pory zainteresowaniem naszych czytelników:

- Spotkania autorskie;
- Dyskusyjny Klub Książki
- Kluby zainteresowań
- Klub gier planszowych
- Warsztaty tematyczne

Szczególne uwagę zostaną objęci seniorzy. Będą mogli wziąć udział w nowych działaniach:

- „Wirtualna Przystań”;
- „Spacer przez Zmysły”;
- „Złota Era Wiedzy

Zakładam również rozwój:

- warsztatów cyfrowych;
- pomocy w korzystaniu z e-usług;
- spotkań literackich;
- klubów zainteresowań;
- spotkań historycznych;

- zajęć z pamięci i treningu umysłu;
- spotkań międzypokoleniowych.

Szczególnie wartościowym kierunkiem będą projekty łączące seniorów z młodzieżą.

„Międzypokoleniowa Przystań”

Młodzież może pomagać seniorom w obsłudze smartfonów, internetu i nowych technologii, natomiast seniorzy mogą przekazywać młodszemu pokoleniu wspomnienia, historie rodzinne i wiedzę o dawnym Olsku.

IX. PRIORYTET 5 – BIBLIOTEKA CYFROWA

Biblioteka przyszłości musi łączyć tradycyjną książkę z technologią.

Planowane działania:

- rozwój cyfrowych usług bibliotecznych;
- rozwój strony internetowej i komunikacji elektronicznej;
- rozwój aktywności w mediach społecznościowych;
- przygotowanie krótkich materiałów video;
- edukacja medialna;
- warsztaty bezpiecznego korzystania z Internetu;
- zajęcia dotyczące sztucznej inteligencji;
- rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców;
- promocja dostępnych baz i zasobów elektronicznych;
- digitalizacja wybranych materiałów regionalnych.

„Biblioteka bez barier cyfrowych”

Celem będzie zapewnienie mieszkańcom możliwości korzystania z technologii niezależnie od wieku i poziomu kompetencji.

X. PRIORYTET 6 – OLSKUSZ: NASZA HISTORIA, NASZA TOŻSAMOŚĆ

Olska Biblioteka powinna być jednym z najważniejszych miejsc przechowywania i popularyzowania pamięci o mieście i regionie.

Biblioteka prowadzi już działalność regionalną i gromadzi materiały dotyczące lokalnego dziedzictwa.

Chcę nadać temu kierunkowi jeszcze większą rangę.

Program „Olskusz – pamiętamy” obejmie:

- digitalizację materiałów regionalnych;
- gromadzenie wspomnień mieszkańców;

- rozwój zbiorów regionalnych;
- wystawy dotyczące historii Olkusza;
- spotkania z mieszkańcami;
- współpracę ze szkołami;
- współpracę z regionalistami i organizacjami społecznymi;
- prezentowanie dawnych fotografii;
- promocję lokalnych twórców.

XI. PRIORYTET 7 – BIBLIOTEKA JAKO CENTRUM PARTNERSTW

Biblioteka nie powinna działać samotnie.

W latach 2026–2029 będę rozwijać współpracę z:

- Urzędem Miasta i Gminy Olkusz;
- Starostwem Powiatowym;
- szkołami i przedszkolami;
- instytucjami kultury;
- organizacjami pozarządowymi;
- klubami seniora;
- uniwersytetami trzeciego wieku;
- lokalnymi przedsiębiorcami;
- twórcami i artystami;
- mediami lokalnymi;
- bibliotekami powiatu olkuskiego;
- instytucjami i partnerami regionalnymi.

PiMBP pełni również funkcję biblioteki powiatowej, dlatego szczególnie ważne będzie wzmacnianie współpracy i wymiany doświadczeń z bibliotekami działającymi na terenie powiatu.

Chcę, aby Biblioteka była koordynatorem i inicjatorem wspólnych przedsięwzięć, a nie tylko ich uczestnikiem.

XII. PRIORYTET 8 – PRACOWNICY SĄ NAJWIĘKSZYM KAPITAŁEM BIBLIOTEKI

Nowoczesna instytucja potrzebuje kompetentnych i zaangażowanych pracowników.

Dlatego jednym z moich priorytetów będzie rozwój zespołu.

Zakładam:

- systematyczne szkolenia;
- rozwój kompetencji cyfrowych;
- szkolenia z obsługi użytkownika;

- szkolenia z pozyskiwania funduszy;
- rozwój kompetencji animatora kultury;
- wymianę doświadczeń między pracownikami;
- wspólne planowanie działań;
- jasny podział odpowiedzialności;
- docenianie inicjatywy pracowników;
- regularne spotkania zespołu;
- tworzenie warunków do zgłaszania własnych pomysłów.

Chcę budować kulturę organizacyjną opartą na szacunku, odpowiedzialności, współpracy i wzajemnym zaufaniu.

XIII. FILIE BIBLIOTECZNE – BLISKO MIESZKAŃCÓW

Filie są niezwykle ważną częścią systemu bibliotecznego.

Każda filia powinna być rozpoznawalnym miejscem w swojej lokalnej społeczności.

Dlatego planuję:

- analizę potrzeb mieszkańców poszczególnych obszarów;
- dostosowywanie oferty do lokalnej specyfiki;
- współpracę filii ze szkołami i organizacjami;
- wydarzenia lokalne;
- kluby książki;
- zajęcia dla dzieci;
- działania dla seniorów;
- promocję lokalnych twórców;
- większą wymianę doświadczeń między filiami.

XIV. NOWOCZESNA PROMOCJA BIBLIOTEKI

Dobra oferta nie wystarczy, jeśli mieszkańcy o niej nie wiedzą.

Dlatego chcę stworzyć spójny system komunikacji:

- czytelna strona internetowa;
- regularna komunikacja w mediach społecznościowych;
- kalendarz wydarzeń;
- newsletter;
- materiały video;
- współpraca z lokalnymi mediami;
- promocja wydarzeń w przestrzeni miejskiej;
- kampanie promujące czytelnictwo;

- pokazywanie „biblioteki od kuchni”.

Biblioteka powinna mówić językiem zrozumiałym i przyjaznym, zachowując jednocześnie profesjonalny charakter instytucji publicznej.

XV. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH

Rozwój Biblioteki wymaga stabilnego finansowania, ale środki organizatora powinny być uzupełniane finansowaniem zewnętrznym.

Dlatego planuję systematyczne monitorowanie programów:

- Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- Biblioteki Narodowej;
- Narodowego Centrum Kultury;
- programów regionalnych;
- grantów fundacji;
- programów edukacyjnych;
- programów dla seniorów;
- programów dotyczących dostępności i cyfryzacji.

Cel:

co najmniej kilka aktywnych wniosków projektowych rocznie, przy czym ich liczba będzie uzależniona od dostępności programów i możliwości organizacyjnych Biblioteki.

XVI. BIBLIOTEKA DOSTĘPNA DLA KAŻDEGO

Chcę rozwijać bibliotekę zgodnie z zasadą: „Każdy mieszkaniec ma prawo czuć się w Bibliotece u siebie.”

Szczególnej uwagi wymagają:

- osoby z niepełnosprawnościami;
- seniorzy;
- osoby mające trudności w korzystaniu z technologii;
- dzieci ze szczególnymi potrzebami;
- osoby wykluczone społecznie.

Działania obejmą zarówno dostępność architektoniczną, jak i cyfrową, informacyjną oraz komunikacyjną.

XVII. HARMONOGRAM REALIZACJI 2026–2029

Rok 2026 – STABILIZACJA I PRZYGOTOWANIE DO ZMIANY

Priorytetem będzie:

- zapewnienie ciągłości działalności Biblioteki podczas rewitalizacji;
- wzmocnienie działalności filii;
- przygotowanie modelu funkcjonowania nowej siedziby;
- rozwój współpracy z partnerami.

Rok 2027 – 2028 – NOWE OTWARCIE

Priorytetem będzie:

- pełne wykorzystanie zrewitalizowanej siedziby;
- uruchomienie nowych stref funkcjonalnych;
- szeroka kampania promująca Bibliotekę;
- rozwój wydarzeń i projektów;
- zwiększenie liczby nowych użytkowników;
- rozwój oferty cyfrowej.

Rok 2028 – ROZWÓJ I PARTNERSTWO

Priorytetem będzie:

- rozwój projektów ponadlokalnych;
- zwiększenie liczby partnerów;
- rozwój współpracy powiatowej;
- dalsza digitalizacja;
- rozwój wolontariatu;
- realizacja projektów finansowanych ze środków zewnętrznych;
- rozwój oferty edukacyjnej.

Rok 2029 – EWALUACJA I NOWA PERSPEKTYWA

Rok 2029 będzie czasem podsumowania realizacji koncepcji.

Przeprowadzona zostanie analiza:

- liczby użytkowników;
- liczby aktywnych czytelników;
- liczby wypożyczeń;
- uczestnictwa w wydarzeniach;
- wykorzystania usług cyfrowych;

- pozyskanych środków zewnętrznych;
- poziomu satysfakcji mieszkańców;
- efektywności organizacyjnej;
- rozwoju kadry.

Na podstawie wyników przygotowana zostanie kolejna perspektywa rozwoju Biblioteki.

2026 – „SŁUCHAMY I PRZYGOTOWUJEMY”

Najważniejsze działania:

- aktywny udział Biblioteki w procesie projektowania – współpraca z wykonawcą projektu;
- analiza potrzeb mieszkańców;
- konsultacje z pracownikami;
- analiza funkcjonowania filii;
- przygotowanie Biblioteki do ponownego otwarcia po rewitalizacji;
- przygotowanie programu „Biblioteka otwiera się na nowo”;
- rozwój komunikacji internetowej;

2027 – „OTWIERAMY NOWĄ BIBLIOTEKĘ”

Priorytety:

- uruchomienie/rozwój nowych przestrzeni;
- szeroka kampania promocyjna;
- zwiększenie liczby wydarzeń;
- rozwój oferty dla dzieci i młodzieży;
- uruchomienie strefy gamingowej
- rozpoczęcie programów senioralnych i międzypokoleniowych;
- rozwój usług cyfrowych.

2028 – „ROZWIJAMY”

Priorytety:

- rozwój partnerstw;
- rozwój działań regionalnych;
- digitalizacja zbiorów;
- rozwój działań multimedialnych;
- programy młodzieżowe;
- projekty międzypokoleniowe;
- rozwój oferty filii.

2029 – „BIBLIOTEKA DLA PRZYSZŁOŚCI”

Priorytety:

- kompleksowa ewaluacja planu;

- analiza osiągniętych rezultatów;
- badanie satysfakcji użytkowników;
- podsumowanie działalności 2026–2029;
- przygotowanie kolejnej strategii rozwoju;
- wskazanie nowych kierunków działania na lata 2030+.

XVIII. MIERNIKI SUKCESU

Biblioteka powinna nie tylko realizować wydarzenia, ale również wiedzieć, jakie przynoszą one efekty.

Dlatego analizowane będą m.in.:

- liczba aktywnych czytelników;
- liczba odwiedzin;
- liczba wypożyczeń;
- wykorzystanie zasobów cyfrowych;
- frekwencja na wydarzeniach;
- liczba nowych użytkowników;
- udział dzieci i młodzieży w ofercie;
- udział seniorów;
- liczba partnerów;
- liczba zrealizowanych projektów;
- wartość pozyskanych środków zewnętrznych;
- aktywność w internecie;
- poziom satysfakcji użytkowników;
- opinie mieszkańców.

Co najmniej raz w roku przedstawiane będzie publiczne podsumowanie działalności Biblioteki.

XIX. ZASADY ZARZĄDZANIA BIBLIOTEKĄ

Jako dyrektor będę kierować Biblioteką w oparciu o pięć zasad:

1. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Za finanse, ludzi, majątek i jakość usług publicznych.

2. WSPÓŁPRACA

Z pracownikami, organizatorem, samorządem, partnerami i mieszkańcami.

3. OTWARTOŚĆ

Na nowe pomysły, technologie i potrzeby użytkowników.

4. PROFESJONALIZM

W zarządzaniu, organizacji pracy i działalności merytorycznej.

5. SZACUNEK

Dla użytkownika, pracownika, partnera i lokalnej tradycji.

XX. PODSUMOWANIE

Lata 2026–2029 mogą być dla Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olkuszu czasem szczególnym.

Rewitalizacja Biblioteki Głównej stwarza możliwość rozpoczęcia nowego etapu. Nie chodzi jednak wyłącznie o nowy budynek, wyposażenie czy technologie.

Najważniejsza pozostaje relacja człowieka z biblioteką. Chcę, aby mieszkańiec Olkusza mógł powiedzieć: „To jest moja Biblioteka.”

Moim celem będzie stworzenie instytucji, która łączy tradycję z nowoczesnością, książkę z technologią, historię z przyszłością, a przede wszystkim – ludzi z ludźmi.

Chcę rozwijać Bibliotekę jako nowoczesne centrum wiedzy, kultury, edukacji i życia społecznego Olkusza, pozostając wierną jej podstawowej misji: zapewnianiu mieszkańcom powszechnego dostępu do książki, informacji, wiedzy i kultury.

Moja wizja na lata 2026–2029:

„BIBLIOTEKA BLISKO LUDZI. NOWOCZESNA W FORMIE. LOKALNA W SERCU. OTWARTA NA PRZYSZŁOŚĆ.”